

สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ในจังหวัดตรัง

Problems and Guidelines for Social Welfare Development for the Elderly in Trang Province

วิสุทธิณี ธาณิรัตน์¹

Wisuttinee Taneerat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรังและ 2. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเจาะจงเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้สูงอายุที่มีบทบาทสำคัญในชุมชน 10 อำเภอในจังหวัดตรัง จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม หลังจากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปประเด็นสำคัญ เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุมีหลายประเด็น ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ 2 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ 2) ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ 2. ส่วนแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง ประกอบด้วย 1) แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการ 2) แนวทางการพัฒนากลุ่มและเครือข่ายผู้สูงอายุ 3) แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ และ 4. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่น

คำสำคัญ (Keywords) : สภาพปัญหา; แนวทางการพัฒนา; การจัดสวัสดิการสังคม; ผู้สูงอายุ

Received: 2021-06-17 Revised: 2021-07-29 Accepted: 2021-07-30

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง Bachelor of Public Administration Program in Public Management, Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University, Trang Campus. Corresponding Author e-mail: wisuttinee.t@psu.ac.th

Abstract

The purpose of this research aimed 1. to study the problem of social welfare for the elderly in Trang Province. And 2) To propose guidelines for social welfare development for the elderly in Trang Province. This study was a qualitative research. The researchers collected data through in-depth interview and used Purposive sampling for the key informants, 32 elderly who played a key role in 10 districts in Trang Province. The instrument used was a semi-structured interview and non-participant observation. After that, the data was analyzed by content analysis and summarized the key points. To be able to accurately and completely answer the objectives of study. The result revealed that 1. there were many problems in providing social welfare for the elderly which can be classified into 2 main points as follows; 1) issues relating to the organization that acts on the provision of welfare for the elderly and 2) Issues relating to the social welfare needs of the elderly. Moreover, 2. The guidelines for social welfare development for the elderly in Trang Province consist of 1) Guidelines for the development of an integrated elderly care system 2) Guidelines for the development of groups and networks of the elderly 3) Guidelines for the development of information technology systems for the elderly and 4) Guidelines for the development of participation of other sectors.

Keywords: Problems; Guidelines for development; Social welfare; Elderly

บทนำ (Introduction)

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2563 พบว่าประเทศไทย มีสัดส่วนของผู้สูงอายุเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2563 (ร้อยละ 16.73) มีสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นมากกว่าปี พ.ศ. 2559 (ร้อยละ 15.07) ร้อยละ 1.66 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563ก) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในปัจจุบันประเทศไทยมีสัดส่วนของผู้สูงอายุที่มากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไปอย่างสมบูรณ์แล้ว (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2563) ดังนั้น ด้วยอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วนี้ ส่งผลทำให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่ระยะที่เรียกว่า “ภาวะประชากรผู้สูงอายุ (Population Ageing)” อันจะมีผลต่อสภาพทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจและการจ้างงาน ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะยาว (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2562)

อย่างไรก็ดี สำหรับการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุในประเทศไทยนั้น เริ่มมีเป็นครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 ในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีแนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคมและประชาสงเคราะห์ โดยการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากจน ไร้ที่พึ่งให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และนับแต่นั้นเป็นต้นมา การกำหนดนโยบายในการดูแลผู้สูงอายุก็เริ่มมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งมีการกำหนดพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ที่มีการกำหนดให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่างๆ อาทิ การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข การศึกษา การประกอบอาชีพ การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม รวมทั้งการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่นๆ เป็นต้น (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2561) จึงอาจกล่าวได้ว่าสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิตามกฎหมายที่กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการจากรัฐที่เพียงพอเพื่อไม่เป็นภาระแก่สังคม

สำหรับรูปแบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในปัจจุบันมี 4 รูปแบบ ประกอบด้วย 1. การประกันสังคม เป็นรูปแบบของสวัสดิการคุ้มครองลูกจ้าง จากการขาดรายได้ในกรณีเกษียณอายุการทำงาน อาทิ กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ 2. การช่วยเหลือสาธารณะ เป็นรูปแบบของการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้อยโอกาสทางสังคม และไร้ที่พึ่ง ที่รู้จักกันดี คือ การจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ยังมีการสงเคราะห์ในรูปแบบอื่นๆ เช่น การได้รับคำปรึกษาในทางคดี การช่วยเหลือจากการทารุณกรรมและถูกทอดทิ้ง การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ เป็นต้น 3. การบริการสังคม เป็นระบบบริการที่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านบริการสังคมและนันทนาการ และ 4. การช่วยเหลือเกื้อกูลของภาคประชาชน เป็นการจัดสวัสดิการสังคมโดยกลุ่มต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการหลัก เช่น การจัดสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมการเกิด แก่ เจ็บ ตาย (สุภารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557)

อย่างไรก็ตาม ในอนาคตประเทศไทยจะมีทั้งประชากรที่เป็นผู้สูงอายุอยู่แล้ว และประชากรที่จะเปลี่ยนจากวัยแรงงานสู่การเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุใหม่หรือกลุ่มผู้สูงอายุเดิม ก็ควรจะได้รับการดูแลและบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ ครอบคลุม ทั้งถึงและเข้าถึงได้ รวมทั้งมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิต (Universal Design) ตลอดจนได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมทางสังคม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีศักดิ์ศรี เพื่อจะได้เป็นอีกหนึ่งแรงพลังในการช่วยขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศได้

เช่นเดียวกับช่วงวัยอื่น ๆ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) ดังนั้นการจัดระบบสวัสดิการให้เพียงพอและเหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ

จังหวัดตรังเป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุเป็นลำดับที่ 41 ของประเทศ และลำดับที่ 4 ของภาคใต้ รองลงมาจากนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี มีสัดส่วนผู้สูงอายุเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 15.63 โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี (สำนักงานสถิติจังหวัดตรัง, 2563) แต่กลับปัญหาที่สำคัญว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้มีความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้สูงอายุในปัจจุบันเป็นกลุ่มบุคคลยังมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง หลายคนยังคงสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และยังสามารถทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ การให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุจึงเป็นประเด็นสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทุกภาคส่วนจะต้องมีการบูรณาการความร่วมมือในการจัดสวัสดิการให้เหมาะสม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอยากจะศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์นั้นในการกำหนดกระบวนการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัย (Methodology) โดยการใช้สัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามเหมือนกันทุกคนเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิดซึ่งเป็นกระบวนการวิจัย (Methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะจงเลือกผู้สูงอายุ จำนวน 32 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ ต้องผู้สูงอายุที่มีบทบาทสำคัญในชุมชนทั้ง 10 อำเภอในจังหวัดตรัง ประกอบด้วย

1) ผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง	จำนวน 6 คน
2) ผู้สูงอายุในอำเภอกันตัง	จำนวน 3 คน
3) ผู้สูงอายุในอำเภอย่านตาขาว	จำนวน 3 คน
4) ผู้สูงอายุในอำเภอปะเหลียน	จำนวน 3 คน
5) ผู้สูงอายุในอำเภอสิเกา	จำนวน 3 คน
6) ผู้สูงอายุในอำเภอห้วยยอด	จำนวน 3 คน
7) ผู้สูงอายุในอำเภอวังวิเศษ	จำนวน 3 คน
8) ผู้สูงอายุในอำเภอนาโยง	จำนวน 3 คน
9) ผู้สูงอายุในอำเภอรัษฎา	จำนวน 3 คน
10) ผู้สูงอายุในอำเภอหาดสำราญ	จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญก่อนการนำไปใช้เก็บข้อมูล และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งมีส่วนประกอบทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนบุตร อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ครอบคลุมทั้งในส่วนมิติองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ตลอดจนมิติความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการสังคม ด้านนันทนาการ ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ดังนั้น ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขอรับการตรวจพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ก่อนและจะรอให้ขั้นตอนการดำเนินการขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงจะนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลการวิจัย (รหัสหนังสือรับรอง PSU IRB 2020-PSU-L-001)

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยกำหนดแนวคำถามเพื่อมุ่งหวังให้รับทราบข้อมูลรายละเอียด และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่ออธิบายตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสรุปประเด็น โดยการวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของแต่ละบุคคลตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

อีกทั้งได้มีการพิทักษ์สิทธิ์และการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล เพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล ก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะมีใบเชิญชวนแจ้งรายละเอียดของการเก็บข้อมูลก่อนที่จะขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลและให้ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Informed consent form) และในระหว่างการทำวิจัย ผู้วิจัยได้มีการขออนุญาตบันทึกการสัมภาษณ์และการถ่ายวิดีโอประกอบเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว ข้อมูลดิบที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลจะถูกทำลายลงในทันที และต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่จะได้รับการปกป้อง

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับ “สภาพปัญหาและแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง” สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง ผลการศึกษพบว่า สภาพปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุมีหลายประเด็น ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุได้แก่

1) ด้านงบประมาณของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดบริการสาธารณะ และหน้าที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ก็คือ หน้าที่ด้านสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จากการศึกษาโดยการจำแนกพื้นที่ในการศึกษาออกเป็นพื้นที่ในเขตเทศบาลและพื้นที่นอกเขตเทศบาล เพื่อจำแนกให้เห็นลักษณะความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีนโยบายและงบประมาณในการจัดโครงการหรือกิจกรรมที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

2) ด้านลักษณะของโครงการ/กิจกรรมไม่สอดคล้องตามความต้องการของผู้สูงอายุ พบว่า ในการจัดกิจกรรมต่างๆ มักเป็นกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุได้เข้ามาจัดโครงการหรือกิจกรรม ส่วนใหญ่จึงเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ตอบโจทย์การทำงานของหน่วยงาน แต่ยังไม่สอดคล้องตามความต้องการของผู้สูงอายุเท่าที่ควร และยังส่งผลต่อประโยชน์ของนโยบายที่ผู้สูงอายุจะได้รับโดยตรง

3) ด้านลักษณะของโครงการ/กิจกรรมขาดความต่อเนื่อง พบว่า หลายโครงการ/กิจกรรมมักเป็นโครงการที่ไม่ได้มีการจัดต่อเนื่อง เมื่อสิ้นปีงบประมาณก็มีโครงการใหม่เกิดขึ้น ทั้งๆ ที่โครงการดังกล่าวอาจเป็นโครงการที่น่าสนใจและสอดคล้องตามความต้องการของผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย แอโรบิก โยคะ รำมวยจีนสำหรับผู้สูงอายุ

4) ด้านทัศนคติของผู้กำหนดนโยบายสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า เนื่องจากโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับด้านสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งผู้กำหนดนโยบายมักมีทัศนคติว่าการจัดโครงการเหล่านี้ไม่ค่อยส่งผลต่อฐานคะแนนเสียงเท่าที่ควร หากเปรียบเทียบกับ การนำเงินงบประมาณไปใช้ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน

4) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ พบว่า เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีการให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นปัญหา และหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ดังนั้น หลายโครงการ/กิจกรรมไม่สอดคล้องตามความต้องการของผู้สูงอายุ จึงทำให้ผู้สูงอายุบางส่วนไม่สนใจอยากเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งมีผู้สูงอายุจำนวนมากที่จัดอยู่ในประเภทกลุ่มติดบ้าน เลี้ยงหลาน ต้องลดบทบาทลง และบางกลุ่มจัดอยู่ในประเภทกลุ่มติดเตียง เนื่องจากสภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย เช่น ตามองไม่ค่อยเห็น การเคลื่อนไหว จึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่จัดขึ้นได้

2. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ได้แก่

1) ความต้องการด้านการศึกษา พบว่า ยังไม่ค่อยมีความหลากหลายของโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นการอบรมเกี่ยวกับอาชีพ เช่น การสานตะกร้า พับดอกไม้ ทำขนม และในบางพื้นที่ พบว่า ยังไม่มีการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุมีความเห็นว่าหากมีการจัดตั้งศูนย์ฯ ดังกล่าวจะเป็นแนวทางหนึ่งในการทำให้ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้

2) ความต้องการด้านสุขภาพอนามัย พบว่า เป็นปัญหาที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับโรคร้ายต่างๆ โดยบางคนเป็นผู้ป่วยติดเตียงต้องมีคนดูแล สำหรับปัญหาที่สำคัญ คือ การไม่มีรถรับส่งบริการกรณีฉุกเฉิน และการให้คำปรึกษาด้านสภาพจิตใจแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งในปัจจุบันพบว่า มีผู้สูงอายุหลายคนเป็นโรคซึมเศร้า เนื่องจากการโดนทอดทิ้งจากบุคคลรอบข้าง ภาวะเครียดจากโรคปัจจุบันที่ต้องเผชิญ การไม่มีเงิน และความรู้สึกไม่มีศักดิ์ศรี ไร้ค่า

3) ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุจำนวนมากที่ต้องอยู่เพียงลำพังคนเดียว ไร้ที่พึ่ง เนื่องจากคู่สมรสได้เสียชีวิตไปแล้วก่อนหน้านี้ ไม่มีบุตรหลาน หรือบุตรหลานมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ที่อื่น หาเลี้ยงตนเอง และมักเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐ ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนมากนัก บ้านที่อยู่ห่างไกลศูนย์กลาง จึงทำให้ผู้สูงอายุต้องการการจัดบริการครอบครัวอุปการะ ตลอดจนผู้สูงอายุยังมีความเห็นว่าการจัดสถานสงเคราะห์ที่มีคุณภาพสำหรับผู้สูงอายุยังมีค่อนข้างน้อย ประกอบกับผู้สูงอายุมีค่านิยมว่าหากตนเองต้องถูกส่งไปอยู่สถานสงเคราะห์ มักเป็นผู้สูงอายุที่โดนบุตรหลานไม่ต้องการ ถูกทอดทิ้งให้ต้องไปอยู่สถานสงเคราะห์ ยิ่งทำให้ผู้สูงอายุไม่อยากเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในสถานสงเคราะห์

4) ความต้องการด้านการทำงานและการมีรายได้ พบว่า ปัญหาในด้านนี้เกี่ยวข้องกับความต้องการการสนับสนุนงบประมาณประกอบอาชีพและการฝึกอบรมฝีมือแรงงานสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากมีผู้สูงอายุจำนวนมากที่ยังต้องการสร้างคุณค่าให้ตนเองโดยการมีงาน มีอาชีพ และต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งที่ผ่านมาหลายหน่วยงานได้เข้ามาอบรมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ แต่ผู้สูงอายุไม่สามารถพัฒนาจนสามารถสร้างงานได้ เพราะขาดงบประมาณสนับสนุนและขาดความรู้ทางด้านการตลาดในการนำผลิตภัณฑ์ไปจัดจำหน่าย

5) ความต้องการด้านความมั่นคงทางสังคม พบว่า ในหลายสถานที่โดยเฉพาะหน่วยงานราชการยังไม่มีอาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะในการอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุ

6) ความต้องการด้านบริการสังคม พบว่า สำหรับความต้องการด้านนี้ ถือเป็นความต้องการที่ผู้สูงอายุต้องการมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น โดยเฉพาะการจัดเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากในปัจจุบันผู้สูงอายุมีความเห็นว่าเงินจำนวนดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายเพื่อการดำเนินชีวิตในแต่ละเดือน

7) ความต้องการด้านนันทนาการ พบว่า ในหลายพื้นที่มีการนำกิจกรรมด้านนี้ออกไป เพื่อเป็นการประหยังบประมาณ จนทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกขาดชีวิตชีวา ไม่ได้ผ่อนคลาย เพราะกิจกรรมที่จัดมักเป็นกิจกรรมวิชาการ อบรมให้ความรู้เพียงอย่างเดียว

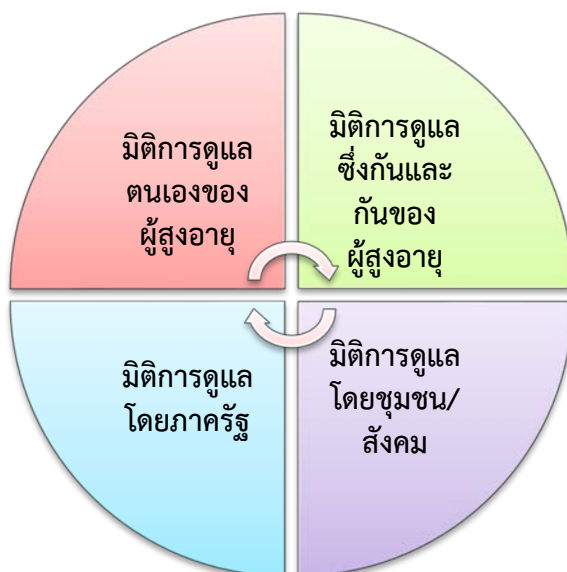
วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ และจากการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการ

ในการดูแลผู้สูงอายุควรมีการออกแบบระบบให้ครอบคลุมทุกช่วงวัยของผู้สูงอายุ จนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต เป็นลักษณะการดูแลตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ซึ่งจำเป็นต้อง

อาศัยการบูรณาการการดูแลออกเป็น 4 มิติ ได้แก่ 1) มิติการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ เป็นมิติที่ผู้สูงอายุมีความรู้ในการดูแลตนเองอย่างเพียงพอ และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม 2) มิติการดูแลซึ่งกันและกันของผู้สูงอายุ เป็นมิติที่ผู้สูงอายุมีกำลังในการช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถ 3) มิติการดูแลโดยชุมชน/สังคม เป็นมิติที่ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากภาคประชาชน และ 4) มิติการดูแลโดยภาครัฐ เป็นมิติที่ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากภาครัฐมีกลไกการขับเคลื่อนจากระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ ให้มีความครอบคลุมตามความต้องการอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงการบูรณาการมิติความพร้อมด้านต่างๆ

ที่มา : สรุปโดยผู้วิจัย

โดยเฉพาะมิติที่ 2 และมิติที่ 4 นั้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยทำให้ระบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

2. แนวทางการพัฒนากลุ่ม ชมรมและเครือข่ายผู้สูงอายุ

เนื่องจากเมื่อผู้สูงอายุมีการรวมตัวกันในรูปแบบของกลุ่มและเครือข่ายจะทำให้สามารถจัดกิจกรรมได้ตรงตามความสนใจและความถนัดของผู้สูงอายุแต่ละคนด้วย นอกจากนี้การที่ผู้สูงอายุมารวมกลุ่มกันยังเป็นแนวทางสำคัญในการดูแลทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจให้แก่ผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงควรมีการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ ทั้งกลุ่ม ชมรม และเครือข่าย ตลอดจนควรส่งเสริมให้มีความเข้มแข็ง

3. แนวทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงอายุ

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตกับคนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัยเป็นอย่างมาก ครอบครัวกลุ่มผู้สูงอายุด้วย ดังนั้น เพื่อให้การจัดสวัสดิการสังคมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับผู้สูงอายุให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่มีผู้ดูแล ต้องอาศัยเพียงลำพัง นอกจากนี้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถนำมาใช้กับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือมีผู้ดูแลได้เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบการแจ้งเตือนบริการรถรับส่งผู้สูงอายุไปโรงพยาบาลในกรณีฉุกเฉิน ระบบการจัดการฐานข้อมูลผู้สูงอายุภายในชุมชน ให้ทันสมัย ถูกต้อง และครบถ้วน เพื่อติดตามโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ

4. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่น

เนื่องจากการจัดบริการสวัสดิการสังคมเป็นรูปแบบการบริการสาธารณะที่ภาครัฐจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมาก ดังนั้น ภาครัฐจึงอาจพิจารณาให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการ เพื่อเป็นการลดภาระงานบางอย่างที่ไม่จำเป็นออกไป

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง มีข้อค้นพบที่เป็นประเด็นสำคัญสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะปัญหาของการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุนั้น มีปัญหาทั้งจากองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ และในส่วนของความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดตรังเป็นจังหวัดที่มีจำนวนของผู้สูงอายุมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นในกลุ่มภาคใต้ฝั่งอันดามัน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) และยังมีระดับความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ที่สูงที่สุดในกลุ่มจังหวัดอีกด้วย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการต้องเข้ามาดูแลการจัดบริการสาธารณะต่างๆ ให้แก่ผู้สูงอายุ ต้องเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (Kyoko, Jun, Shinichiro, Yoshiharu, & Kenzo, Takahashi, 2018) เนื่องจากพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 นั้น ได้กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะไว้หลายด้าน โดยเฉพาะด้านการสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ไว้ใน หมวด 2 มาตรา 16 (10) ให้เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรีคนชรา และผู้ด้อยโอกาส

และมาตรา 17 (27) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเช่นเดียวกับเทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564) ดังนั้น ในการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุจำเป็นต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ยังขาดงบประมาณที่เพียงพอในการจัดบริการ จึงส่งผลให้ยังมีปัญหาทั้งในส่วนขององค์กรและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมสมัย พิลาดง, ยุทธพล ทเวชาลี, และ กตัญญู แก้วหานาม (2557) วาสนา จาตุรัตน์ (2560) นอกจากนี้ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในสังคมเมืองและสังคมชนบทต่างมีรูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมที่แตกต่างกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีการประเมินความต้องการ และจัดรูปแบบสวัสดิการ ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการบริการ (Hong & Xu, 2020)

2. แนวทางพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุให้ยั่งยืนได้นั้น เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีการพัฒนาระบบสารสนเทศให้พร้อมสำหรับการใช้งาน ตลอดจนพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุแบบบูรณาการให้ครบถ้วน ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันผู้สูงอายุยังมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง หลายคนยังคงสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และยังสามารถทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมให้เป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ (Active aging) จึงเป็นประเด็นที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kang & Lee (2015) วาสนา จาตุรัตน์ (2560) Kyoko, Jun, Shinichiro, Yoshiharu, & Kenzo, Takahashi (2018) ตลอดจนการดึงภาคส่วนอื่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสวัสดิการ สอดคล้องกับการศึกษาของ Stolt, Blomqvist & Winblad, U. (2011) และ Pekkarinen & Melkas (2019) สำหรับการให้ภาคเอกชนหรือภาคส่วนอื่นได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นเป็นแนวทางหนึ่งของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) กล่าวคือ รัฐบาลทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริม: ถือท้ายแทนที่จะพายุเรือ Catalytic Government : Steering rather than Rowing รัฐบาลต้องสร้างความสมดุลระหว่างทรัพยากรและความต้องการ Osborne & Gaebler (1992)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน เพื่อสามารถแก้ไขได้ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ลักษณะการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาที่เน้นเฉพาะพื้นที่เท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบด้านการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุโดยเปรียบเทียบระหว่างจังหวัด ในกลุ่มจังหวัด และระดับภูมิภาค

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgment)

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง โดยงานวิจัยชิ้นนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรังประจำปี 2562 และผลงานของหน่วยวิจัยความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security Research Unit : HSRU)

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2563). สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 จังหวัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.(2564). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2553). สืบค้น 17 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.dop.go.th>.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. สืบค้น 17 มิถุนายน 2564, จาก <http://www.dla.go.th>.
- วาสนา จาตุรัตน์. (2560). แนวทางการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 9(2), 295-318.
- สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557). สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 7(1), 73-82.
- สำนักงานสถิติจังหวัดตรัง. (2564). จำนวนประชากรผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง. สืบค้น 17 มิถุนายน 2564, จาก <http://trang.nso.go.th/index.php?option=com>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). สถิติผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2563. สืบค้น 25 มีนาคม 2564, จาก <https://www.nso.go.th>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). จำนวนประชากรผู้สูงอายุในกลุ่มภาคใต้ฝั่งอันดามันประจำปี พ.ศ. 2563 จำแนกตามจังหวัดและเพศ. สืบค้น 25 มีนาคม 2564, จาก <https://www.nso.go.th>.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *ยุทธศาสตร์ชาติ : วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุ*. สืบค้น 25 มีนาคม 2564, จาก <http://nscr.nesdb.go.th>.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2564). *สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย*. สืบค้น 25 มีนาคม 2564, จาก <https://www.oppo.opp.go.th>.
- สมสมัย พิลาดง, ยุทธพล ทวะชาติ, และ กัตัญญ แก้วหานาม. (2557). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์*. 3(1), 133-148.
- Hong, H, Jiangang. & Xu., X, Zhang. (2020). The role of housing wealth, financial wealth, and social welfare in elderly households' consumption behaviors in China. *Elsevier*. 96(2), 1-10.
- Kang, Jong-Kwan, & Lee, Jun-Young. (2015). Status and Tasks of ICT-based Welfare Services for the Elderly Living Alone. *Journal of Digital Convergence*. 13(1), 67-76.
- Kyoko, Sudo., Jun, Kobayashi., Shinichiro, Noda., Yoshiharu, Fukuda., & Kenzo, Takahashi. (2018). Japan's healthcare policy for the elderly through the concepts of self-help (Ji-jo), mutual aid (Go-jo), social solidarity care (Kyo-jo), and governmental care (Ko-jo). *BioScience Trends*. 12(1), 7-11.
- Osborne, D. & Ted, G. (1992). *Reinventing government*. Reading, MA : Addisonwesley.
- Pekkarinen, S., & Melkas, H. (2019). Welfare state transition in the making: Focus on the niche-regime interaction in Finnish elderly care services. *Technological Forecasting and Social Change*. 145(2), 240-253.
- Stolt, R., Blomqvist, P., & Winblad, U. (2011). Privatization of social services: Quality differences in Swedish elderly care. *Social Science and Medicine*. 72(4), 560-567.

